

Tänk på det här innan du gräver

Foto: Jönköpings kommun

2018-10-03

 Miljösamverkan
Jönköpings län

Du som är gräventreprenör, har åkeriverksamhet, är fastighetsförvaltare och som arbetar med schaktmassor kan på olika sätt bidra till att minska miljöpåverkan i ditt arbete. Den här broschyren ger tips om hur du kan påverka, men också vilka miljöregler som finns kring schaktning och transporter av schaktmassor som du kan behöva känna till.

Inför varje schaktarbete bör du ta reda på om det har funnits någon tidigare verksamhet på platsen där schaktningen ska göras som till exempel en drivmedelsstation, en industri, en gammal deponi eller en handelsträdgård. Du kan kontakta miljö- och byggförvaltningen och/eller länsstyrelsen för att ta reda på om de kan ge dig någon information om platsen. Tänk på att det inte finns information om alla förorenade områden. Det kan finnas beslut från myndigheter som gäller inom området du ska gräva på. Om du ska göra ett arbete åt någon, be denna läsa dessa först.

Det här gäller om platsen är känt förorenad

Om du ska schakta i ett förorenat område måste du skicka in en anmälan till miljö- och byggförvaltningen minst sex veckor innan du planerar att påbörja arbetet. På våra hemsidor www.habokommun.se alt www.mullso.se finns en blankett som du kan använda när du gör din anmälan.

I din anmälan redovisar du bland annat:

- hur saneringen ska gå till
- vem som ska utföra saneringen
- hur du kommer att hantera och transportera bort avfallet
- hur och var avfallet kommer att omhändertas (exempelvis deponering eller behandling)
- vilka försiktighetsåtgärder du kommer att vidta för att förhindra exempelvis damning, buller och spridning av föroreningar.

Den som bidrar till att sprida föroreningar kan bli ansvarig för att betala för saneringen av det som spridits.

... och om platsen inte är känt förorenad

Om platsen inte är känt förorenad sedan tidigare behöver du ändå vara uppmärksam på om du stöter på föroreningar.

Tecken på att marken är förorenad kan vara att:

- jorden ser missfärgad eller metallglänsande ut
- otäck eller retande lukt, oljelukt eller annan avvikande lukt
- du stöter på föremål såsom tegel, asfalt, metall, plast, tunnor eller andra föremål
- jorden är tjärluktande eller oljig
- växtligheten på platsen ser ut att ha påverkats av något

Du är skyldig att upplysa om föroreningar

Om du upptäcker en förorening i mark, vatten eller byggnad är du skyldig att genast underrätta miljöförvaltningen i Habö och Mullsjö kommuner. Avbryt dessutom arbetet till dess att du kommit överens med miljöförvaltningen om fortsatta åtgärder.

Lämna vidare information om schaktmassorna

Det är också viktigt att återanvändning och återvinning av schaktmassor sker på ett säkert sätt så att inte den nya platsen som massorna ska användas på blir förorenad.

Den som senare ska transportera, hantera, lagra eller återvinna schaktmassorna behöver få följande information.

- Var massorna kommer ifrån (fastighet, adress).
- Om massorna innehåller föroreningar eller inte, alternativt om det finns någon misstanke om förorening
- Hur du har kommit fram till att massorna innehåller föroreningar eller inte. Till exempel för att de kommer från jungfrulig mark eller att provtagning har visat att de är rena.
- Massornas övriga egenskaper (det kan vara vatteninnehåll, växtlighet, tegel-, lukt, färg)
- Uppskattad mängd massor (ton eller m³)

Du bör lämna informationen om schaktmassorna skriftligt till den som tar emot dem för att informationen ska vara spårbar.

Du bör också känna till att schaktmassor räknas som avfall när du har schaktat bort dem för att bli av med dem, om du inte återanvänder massorna som återfyllnad inom samma fastighet eller i samma schakt. Lämnar du ifrån dig sådana bortschaktade massor lämnar du ifrån dig ett avfall och som avfallslämnare är du skyldig att ta reda på att den du lämnar schaktmassorna till har de tillstånd som behövs för att få transportera eller ta emot dem. Eftersom schaktmassorna är avfall eller farligt avfall måste transportören ha transporttillstånd från länsstyrelsen för att få transportera bort dem.

Anmäl innan du mellanlagrar eller bearbetar schaktmassor eller annat avfall

När du har schaktat bort massor för att bli av med dem kan du eller någon annan behöva mellanlagra detta avfall på någon plats och/eller bearbeta det genom krossning, sållning eller annat. Om du vill bearbeta sådant avfall eller lagra mellan 10 ton och 30 000 ton för att sedan använda det i anläggningsarbete behöver du anmäla detta till miljöförvaltningen i Habo och Mullsjö kommuner. På www.habokommun.se samt www.mullsjo.se finns en blankett som du kan använda till din anmälan.

Vissa grävarbeten kan påverka yt- eller grundvatten

Om du behöver göra schaktarbeten i eller kring vatten behöver du tänka på att vara extra försiktig. Du kan behöva anmäla vattenverksamhet till länsstyrelsen och ibland även söka tillstånd hos mark och miljödomstolen. Tänk på att det kan ta lång tid att få besked från länsstyrelsen eller domstolen.

Här är några exempel på vattenverksamheter:

- uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde
- fyllning eller pålning i ett vattenområde
- bortledning av vatten från ett vattenområde

Foto: Vetlanda kommun

- grävning, sprängning eller rensning i ett vattenområde
- en åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge
- bortledning av grundvatten eller utförande av en anläggning för detta
- tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller utförande av en anläggning eller en annan åtgärd för detta, eller markavvattning

Även om åtgärden du gör inte är en vattenverksamhet kan den påverka dricksvattentäkter, vattendrag eller sjöar, till exempel genom att du avleder grumligt eller förorenat vatten dit.

Följande är exempel på vad du kan göra för att minska påverkan när du gör schaktarbeten kring vatten:

- Minska risken för grumling genom att placera siltgardin, spånter, granris nedströms schaktarbetet eller ha kontroll på att det sker en sedimentering innan du avleder vattnet.
- Undvik att göra arbetet vid känsliga tidpunkter, t ex vid lektid för fisk eller då den biologiska aktiviteten är som högst.
- Se till att schaktningen inte innebär att vattennivåerna förändras hastigt.

Nya vandringshinder för vattenlevande djur får inte skapas.

Det finns skyddade områden

Om du planerar att schakta inom ett skyddat område kan du behöva söka dispens för detta eller samråda med någon myndighet. Det finns områden som är skyddade av olika anledningar. Det skyddsvärda kan till exempel vara djur och natur, dricksvatten eller kulturvärden.

Exempel på sådana områden är följande:

- Strandskyddat område
- Vattenskyddsområde (skyddat dricksvatten)
- Stenmurar, diken, våtmarker, trädalléer och andra skyddade småbiotoper i skog och odlingslandskap.
- Naturreservat och naturskyddsområden
- Kulturresevat och naturminnen

Du måste ha fått strandskyddsdispens för att få gräva inom ett strandskyddat område. Du kan ansöka om dispens hos miljöförvaltningen i Habo och Mullsjö kommuner.

Om du ska gräva inom ett vattenskyddsområde måste du kontrollera skyddsföreskrifterna för att se vilka regler som finns för att skydda dricksvattnet. Det kan till exempel finnas restriktioner för hur djupt du får schakta och hur du får hantera kemikalier som diesel och oljor.

Foto: Jönköpings kommun

Kontakta oss gärna

Välkommen att kontakta miljöförvaltningen i Habo och Mullsjö kommuner om du vill veta mer eller bli guidad till rätt myndighet.

Telefonnummer 036-442 82 59 eller besök vår webbplats

www.habokommun.se alt www.mullsjo.se

Du kan läsa mer om vad du behöver tänka på om du vill återvinna schaktmassor som ett anläggningsmaterial i vårt informationshäfte "Användning av schaktmassor och annat avfall i anläggningsarbeten".

Vad är Miljösamverkan?

Miljösamverkan är ett antal regionala samverkansorgan som syftar till att effektivisera och stödja myndigheternas miljötillsyn.